

Engelen

Graaf van Solmsweg 69b/d-71

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, R - 2483 A 1	Bouwjaar : 1828
Eigenaar : A.J.M. Janssen (69c), R.E.C.M. van der Hoeven (69c), C.H. de Wit (69d), Ver. van Eigenaars Gr. van Solmsweg 71	Architect :
Huidige functie : woningen	Oorspr. functie : Hoofdgebouw van "Pensionnat de Demoiselles"
Verbouwingen : XX	
Archief :	

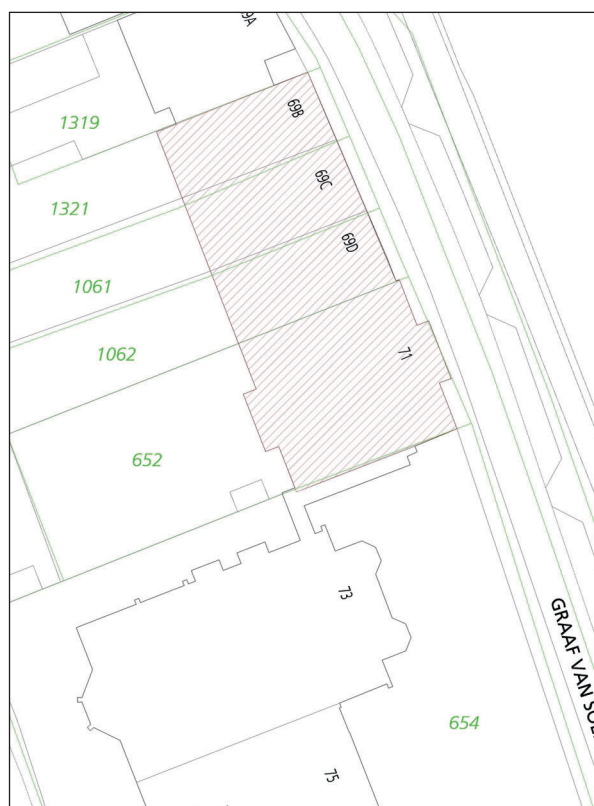
Beschrijving

Algemeen:

Dit neo-classicistische hoofdgebouw (nummer 71) van het door de Zusters van Jezus, Maria en Jozef gestichte "Pensionnat de Demoiselles" is in 1828 aan de westzijde van de Graaf van Solmsweg opgericht. Het statige pand omvat zes niveau's, een souterrain, bel-etage, twee verdiepingen en een zolderniveau met vliering-zolder onder een met leien gedekt afgetopt tentdak. Rechts aansluitend op het hoofdgebouw bevindt zich een rij gekoppelde woningen (nummers 69b/d) die aanzienlijk minder hoog is. Deze tweelaags woningen, onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt mansardedak met wolfseind, vormden vroeger een onderdeel van het "Pensionnat", namelijk de school. De tuin achter het pand is afgesloten met een negentiende-eeuwse, in kruisverband gemetselde tuinmuur. In deze muur is een drietal faseringen te onderscheiden.

Voorgevel:

De neo-classicistische voorgevel van het pand nummer 71 is met handvormstenen in staand verband gemetseld en voorzien van een breed middenrisaliet en twee smalle hoeklisenen. De geleding van de gevel is tot stand gekomen door middel van zeven vensterassen, waarvan drie in de middenrisaliet. Alle gevelopeningen zijn voorzien van een anderhalfsteens strekse boog en hardstenen onderdorpel. Alle vensters zijn oorspronkelijk en hebben kwartrond geprofileerde kozijnen die getoognageld zijn. De vensters op het niveau van het souterrain bevatten een dubbel drieruits draairaam (XXA). De vensters op het niveau van de bel-etage zijn voorzien van zesruits onderraam en tweeruits bovenlicht. Het eerste verdiepingsniveau heeft vensters met vierruits onderraam en vernieuwd, kleppend,

tweeruits bovenlicht. De dubbele ramen (XXA) op de bovenste verdieping zijn draaiend uitgevoerd. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een zeer rijke kroonlijst die net als de geprofileerde bakgoot op consoles daarboven, de vorm van het gevelvlak volgt. De entree van het pand is voorzien van een getoognageld en geprofileerd kozijn met daarin de voordeur, een geprofileerd kalf en tweeruits bovenlicht. De fraaie gebosseerde en nog oorspronkelijke voordeur in Empire-vormen is gesierd met een aantal gesneden kussenpanelen. Boven de deur prijkt een betonnen beeld van O.L.V. Van Lourdes, dat niet oorspronkelijk is. Rechts naast de deur is een vernieuwde gevelsteen met het

De voorgevel en de linkerzijgevel.

opschrift "Huize O.L.V. Van Lourdes, 1828" ingemetseld. De gevel is aan de voorzijde voorzien van een bordes dat met machinaal gevormde bakstenen, in kruisverband gemetseld is, wat duidt op een mogelijke laat negentiende-eeuwse vernieuwing. Het is waarschijnlijk dat dit bordes een voorganger gehad heeft. Onder het bordes is een vernieuwde deur aanwezig die toegang geeft tot het souterrain. Lange tijd is enkel het bordes gesierd geweest met een tussen twee pijlers geplaatst gietijzeren hekwerk (XXa). De balustrade ter plaatse van de trap is, evenals de extra hekwerkpijlers, een laat twintigste-eeuwse toevoeging.

Het dak is voorzien van drie dakkapellen, alle met vleugelstukken en kroonlijst. De houten wangen zijn gedekt met leien. Het gebijloende venster in de dakkapellen heeft een tweeruits schuivend onderraam en tweeruits bovenlicht. De dakkapellen zijn mogelijk vernieuwd. De in kruisverband gemetselde neo-classicistische lijstgevel van het bijgebouw omvat negen vensterassen. De gevelopeningen zijn alle voorzien van een anderhalfsteens strekse boog en de vensteropeningen hebben een (op de begane grond dubbele) hardstenen onderdorpel. Op de begane grond is iedere woning voorzien van entree en twee vernieuwde vensters met tweeruits draaiende onderramen en een tweeruits bovenlicht. De negen vensters op de verdieping zijn eveneens vernieuwd. Vermoedelijk had de voorgevel in de oorspronkelijke situatie slechts één voordeur (nu de voordeur van nummer 69a) en zijn aan het begin van de twintigste eeuw twee vensters verwijderd ten behoeve van een extra entree. De gevel is aan de bovenzijde voorzien van een kroonlijst met paneelfries en een uitstekende, geprofileerde bakgoot. Het dakschild is aan de straatzijde voorzien van drie dakkapellen.

De bordestrap t.p.v. de voorgevel.

De linker dakkapel is vermoedelijk uit de jaren dertig, de beide andere kapellen zijn vernieuwd. De voorgevel van de panden Graaf van Solmsweg 69b/d is een lijstgevel met een gebosseerde lijst. De negen vensterassen tellende gevel heeft op de begane grond drie voordeuren, waarvan twee recentelijk zijn aangebracht bij een verbouwing tot woningen. De zes stolpramen op de begane grond zijn net als de negen stolpramen op de eerste verdieping deels vernieuwd. De tweeruits stolpramen hebben een tweeruits bovenlicht. De vensteropeningen hebben anderhalfsteens strekse bogen. Het dak is voorzien van dakkapellen.

Linkerzijgevel:

De in kruisverband gemetselde linkerzijgevel (1828) is ter rechterzijde voorzien van twee buitenwerkse schoorstenen. De linker schoorsteen staat koud tegen de gevel, het betreft hier een latere toevoeging. De buitenschil van de zijgevel sluit koud op de met kwalitatief betere bakstenen gemetselde voorgevel aan. Het ontbreken van rollagen boven de vensteropeningen in de zijgevel wijst erop dat al de gevelopeningen in de twintigste eeuw zijn aangebracht. Het ingezaagde metselwerk en de ingeboete dagkanten bevestigen dit. De bel-etage is geleed met een venster (XXA) met twee draaiende, drieruits ramen. De eerste en tweede verdieping zijn respectievelijk met twee en drie na-oorlogse vensters geleed. De vloerniveau's zijn in de gevel af te lezen aan de hand van de balklaagankers. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerde bakgoot op klossen. Het dakschild is voorzien van een modern dakraam. Het bijgebouw sluit ter linkerzijde geheel aan op het hoofdgebouw.

De achtergevel.

Rechterzijgevel:

De blinde rechterzijgevel van Graaf van Solmsweg 71 is voorzien van een grijze bepleistering en gaat grotendeels schuil achter de aangebouwde tweelaags bebouwing nummers 69b, 69c en 69d die van oorsprong deel uitmaakte van het "Pensionnat de Demoiselles". De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerde bakgoot op consoles.

De rechterzijgevel van het bijgebouw is gecementeerd. In de gevel is een groot aantal vensters aanwezig. Geen van deze vensters lijkt echter oorspronkelijk. De gevel is met bakstenen gemetseld die van mindere kwaliteit zijn dan de bakstenen in de voorgevel. Ter plaatse van de achtergevel lijkt het gebouw in de vroege twintigste eeuw te zijn uitgebouwd. De gevelankers die zichtbaar zijn, doen vermoeden dat in het pand nog oorspronkelijke enkelvoudige balklagen aanwezig zijn.

Achtergevel:

De in kruisverband gemetselde achtergevel is met haar middenrisaliet, hoeklisenen en zeven vensterassen nagenoeg identiek aan de voorgevel. De vensters van het souterrain zijn voorzien van nieuwe ramen. Het dak is geleed met twee dakkapellen en drie kleine dakramen. De vensters in de kapellen zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw vernieuwd. Het bordes met de twee bordestrappen is voorzien van een eenvoudig, vermoedelijk laat twintigste-eeuws hekwerk. Het dakschild is net als de wangen van de beide dakkapellen gedekt met rode leien. De achtergevel van het bijgebouw is vanaf de openbare weg niet zichtbaar.

Voorgevel nummers 69b/d.

Interieur:

Het interieur maakte geen onderdeel uit van deze verkenning.

Redengevende omschrijving

De panden hebben monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwmassa en de situering. De panden hebben historische waarde en zijn representatief voor de bebouwing in Engelen. Tevens heeft het pand nummer 71 een sociaal-economische betekenis als pensionaat en de uitstraling daarvan op het dorpsleven in de gehele negentiende en vroege twintigste-eeuw.

Datum verkenning: 9 oktober 2003
Fotografie: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Veldwerk: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage: A.G. Oldenmenger

